

Wat vertellen spinnen en loopkevers over natuurherstel aan de IJzermonding?

Van 1999 tot eind 2002 werden groot-schalige natuurherstelwerken uitgevoerd in het Vlaams Natuurreservaat de IJzermonding. Sinds het begin van de werken werden de nieuw gecreëerde habitats bestudeerd in het MONAIJ-project, een multidisciplinair monitoringsproject in opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Voor loopkevers en spinnen loopt er sinds 1989 een continue bemonstering van alle habitats die in het gebied voorkomen, op initiatief van K. Desender en L. Baert van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN) in samenwerking met J.-P. Maelfait van het INBO. Door de resultaten van de twee onderzoeken te combineren, konden we in 2006 de effecten van het natuurherstelproject evalueren voor loopkevers en spinnen, die heel gevoelige indicatoren zijn voor de ecologische kwaliteit van natuurtypes.

De resultaten waren meestal hoopgevend, maar we maken toch enkele kanttekeningen. Voor verscheidene soorten die al vóór het natuurherstel in het gebied aanwezig waren, fungeren de nieuw ontstane habitats als een wezenlijke uitbreiding van hun vestigingsmogelijkheden. Dit geldt vooral voor een aantal loopkevers van droge duinhabitats, maar tot nu toe in veel mindere mate voor spinnen.

Loopkeversoorten, die in het gebied voorkwamen vóór de desastreuze menselijke ingrepen in de jaren vijftig en zestig, hebben zich nog niet opnieuw kunnen vestigen. Dit zijn vooral heel zeldzame kevers van schorren, waarvan de mogelijke brongebieden veraf gelegen zijn. Ook geven de aan- en afwezige soorten aan dat de afgezette sedimenten te weinig slibrijk zijn.

Deze en andere waarnemingen tonen aan dat gericht verder monitoren van

het gebied nodig is. Zo kunnen we onverwachte ongunstige ontwikkelingen tijdig opmerken en advies geven over bijsturingsmaatregelen aan de verantwoordelijke administratie.

Het Vlaams Natuurreservaat IJzermonding in Nieuwpoort eind 2006 met de plaatsen waar de ongewervelde fauna bestudeerd werd

Jean-Pierre Maelfait, jean-pierre.maelfait@inbo.be, tel 02 558 18 290

En wat leren flora en vegetatie ons hierover?

Behalve spinnen en loopkevers werden in het MONAIJ-project ook heel wat tijgebonden organismen bestudeerd. De IJzermonding is daarvoor een belangrijk gebied, aangezien het samen met het Zwin de enige plaats is in Vlaanderen waar zoutwaterslikken en -schorren aanwezig zijn. Zo werden ook flora, zaadbank en vegetatie opgevolgd. Een van de doelstellingen van het natuurherstelproject was het herstel van intergetijdengebied en schor-duinover-

gangszones om de daaraan gebonden fauna en flora terug een verblijfplaats te bieden. Dit soort grootschalige ingrepen houdt echter risico's in: je kunt het milieu nog zo geschikt maken, maar of ze ook terugkomen is onzeker. Wat de flora betreft bleek in ieder geval uit de zaadbankanalyse van slikken en bestaande schorren in 2001 dat alleen eenjarige schorplanten massaal aanwezig waren, maar dat de overblijvende soorten nauwelijks zaden hadden in de schorbodem.

Het herstelproject is in de korte tijd sinds de laatste grootschalige herstelwerken geslaagd in het herstellen van geschikte

milieus. Het schoroppervlak nam toe van 3,6 tot 9,4 ha, het slikoppervlak nam toe van 13,4 ha tot 24,9 ha. Niet alle organismegroepen reageren echter even snel op dit nieuwe aanbod.

De nieuw gecreëerde terreinen werden reeds in het eerste jaar snel en massaal gekoloniseerd door een tweetal zeekraalsoorten en klein schorrenkruid. In 2005 werd vastgesteld dat ook reeds heel wat van de overblijvende soorten, met name veel lamsoor en gewoon kweldergras, het nieuwe schorgebied schoorvoetend koloniseerden. Dit doet verhopen dat binnen afzienbare tijd een volwaardig schor zal ontwikkelen. Het INBO blijft de ontwikkelingen opvolgen, dit zowel voor flora en vegetatie als vogels en spinnen- en loopkeverfauna.

Linksboven het oude schor met paarse vlekken lamsoor, daaronder en rechts daarvan het nieuwe schor met massale ontwikkeling van zeekraal- en schorrenkruidvegetaties

Maurice Hoffmann,
maurice.hoffmann@inbo.be, tel 02 558 18 24